

Arbetsmarknadsdepartementet
Enheten för arbetsrätt och arbetsmiljö
Via e-post
Anna.Varg@employment.ministry.se

Stockholm
2009-10-14

Ert dnr
A2009/1877/ARM

Vårt dnr
2009/218

Remiss av rapporten från Arbetsmiljöverket angående vissa dispensfrågor i arbetstidslagen.

Näringslivets Regelnämnd (NNR) har givits möjlighet att lämna synpunkter i det aktuella ärendet och önskar framföra följande synpunkter.

I den aktuella rapporten presenterar Arbetsmiljöverket ett huvudförslag som innebär att kravet på att ansöka om dispens, enligt 19 § punkterna 3-4 arbetstidslagen, hos Arbetsmiljöverket slopas. Enligt förslaget införs det istället regler i lagen om när extra mertid och extra övertid får tas ut. Till detta presenteras ett antal följdförslag som berör olika delar av arbetstidslagen. Hela paketet av åtgärder motiveras i rapporten av förenklingskäl och att det rör sig om ett mindre antal dispensansökningar per år.

Extra övertid och mertid får tas ut vid oförutsedda händelser under förutsättning att situationen inte varit möjlig att lösa på annat sätt. Till oförutsedda händelser hör tillfälliga arbetstoppar, sjukdom eller andra särskilda omständigheter. Inom all form av affärsverksamhet är det sällan som efterfrågan på olika varor och tjänster är statisk över tid. I takt med en ökad globalisering finns det uppenbar risk att cyklerna kommer fortare relativt sett tidigare i historien. För att kunna anpassa företagets produktionskapacitet till nya efterfrågemönster är det viktigt att det finns en möjlighet till flexibilitet i såväl uppgång som nedgång i konjunkturen. I detta perspektiv kommer möjligheten in i bilden att temporärt kunna parera tillfälliga arbetstoppar med att befintlig personal arbetar mer.

NNR finner att den föreslagna lydelsen av paragraf 19 a känns för otydlig och vag. Vi finner att kravet på arbetsgivaren att ”utan dröjsmål lämna besked i frågan” känns väl starkt då vi tolkar kravet som att arbetsgivaren mycket omgående ska lämna en redogörelse av något slag för hur vederbörande ser på kraven i arbetstidslagen och i förhållande till den uppkomna situationen på företaget. Sannolikt träffar kravet framförallt små arbetsgivare med begränsad vana att tolka lagtext och det kan därför ifrågasättas om det inte tydligare måste framgå av

författningskommentaren eller i förarbetena av vad som faktiskt förväntas av arbetsgivaren, inom vilken frist som ”frågan” ska besvaras samt vad ”sådana åtgärder” innebär i sammanhanget. NNR finner att det inte är effektivt och balanserat att kräva att det ska författas långa ”essäer” för att kravet i lagstiftningen ska anses vara uppfyllt. Den väsentliga frågan om vad som förväntas av arbetsgivaren behandlas överhuvudtaget inte i rapporten. Studeras förarbeten till arbetsmiljölagen ger det heller ingen direkt vägledning med avseende på tidsaspekten och innehållet i framställningen. Det måste enligt vår uppfattning av kommentaren framgå vad som ska bevaras eftersom hänvisningen till kraven som kommer till sitt uttryck i 8-10 a § i arbetstidslagen inte ger någon vidare konkret vägledning till arbetsgivaren.

Många företag uppger i olika sammanhang att arbetsmiljölagen är svår att hantera p.g.a. otydligheten och möjligheten till olika tolkningar. Även om företagen genomför en mängd olika åtgärder kan de inte vara säkra på att de gjort tillräckligt. Med de förslag som rapporten presenterar kommer denna otydlighet att exporteras till arbetstidslagen, vilket NNR finner vara olyckligt. Arbetsmiljöverket har i sammanhanget gjort det mycket enkelt för sig genom att kopiera paragrafen från 6 kap 6a§ i arbetsmiljölagen till arbetstidslagen. Att införa nya lagkrav där det är mycket svårt att läsa ut vad som är ”rätt” eller ”fel” kommer bara att leda till onödiga och tidskrävande tvister mellan arbetsgivare, arbetstagare och fackliga företrädare. Att skyddsombudet har en given roll och kunskap om det lokala arbetsmiljöarbetet känns som en väl etablerad lösning. Men att skyddsombudet ska ges explicita befogenheter inom ramen för arbetstidslagen blir något helt annat. Sannolikt är det arbetsgivaren som har den bästa kunskapen om vilka alternativa lösningar som är möjliga att vidta för att lösa tillfälliga arbetstoppar. Skyddsombudet har ingen kunskap om vilka alternativ som är möjliga att vidta och som samtidigt kan anses vara motiverade ur ett företagsekonomiskt perspektiv.

Inom ramen för regeringens förenklingsarbete har olika näringslivsorganisationer pekat på behovet att förändra olika delar av arbetsmiljölagen vilket dock regeringen inte valt att beakta eller kommentera. Inom ramen för arbetstidslagen bör det vara möjligt att se över hela begreppsfloran som utnyttjas och som i dagsläget sannolikt gör lagen svårtillgänglig för många företagare.

NNR finner att förslaget innehåller ett flertal oklarheter av väsentlig karaktär som medför att förslaget inte kan ligga till grund för lagstiftning och mot denna bakgrund avstyrker vi förslaget.

Med vänliga hälsningar

NÄRINGSLIVET REGELNÄMND

Tomas Lööv